

PARA | ÖZEL BÖLÜM

Soldan sağa: Yan Ying moderatör, Murat Kolbaşı, Feride İnan, Osman Zeki Gökçe, Hu Kaimin, Sun Jingxin ve Zhou Yanquan.

Türkiye-Çin el ele, geleceğe

Bu yıl İstanbul'da 5'incisi gerçekleştirilen Çin - Türkiye İletişim Forumu'nda, yeni dönemde iki ülke arasındaki ilişkiler konuşuldu. Uzmanlar iki ülke için ortak fırsatların neler olduğu ve bunlardan nasıl yararlanılması gerektiği masaya yatırıldı.

KEREM KÖFTEOĞLU

TURKUVAZ Medya Grubu bünyesinde yayınlanan China Today Dergisi ile CIGG'nin (Çin Uluslararası İletişim Grubu) ortaklaşa düzenlediği "Yeni Dönemde Çin'de Reformların Derinleşmesi ve Getirdiği Fırsatlar" temalı forumun açılışında konuşan CIGG Başkan Yardımcısı Liu Dawei, iki ülkenin medya ve düşünce kuruluşları arasındaki iş birliğinin güçlendirilmesi gerektiğine dikkat çekti.

CIGG bünyesindeki Avrupa-Afrika Merkezi'nin China Today dergisinin Türkçe versiyonunun 12 yıldır Türk ortaklarıyla okurlarla buluştuğunu hatırlatan Liu, "Medeniyetler arasında karşılıklı öğrenme, insanlık için ortak geleceğe sahip bir topluluk inşasını teşvik ediyor. Bu, ikili ilişkilerin geliştirilmesine de sağlam bir kamuoyu zemini oluşturuyor. İki ülke halkı arasındaki bağları derinleştirmek amacıyla, gelecekte düşünce kuruluşları arasındaki fikir alışverişi ve iş birliğini de teşvik edeceğiz. Başkan Xi Jinping'in eserlerinin diğer Türkçe versiyonlarını çevirip yayınlamaya devam edeceğiz. Böylece Türkiye'de toplumun her kesiminden insanlar Çin fikirleri, Çin planları ve Çin önerileri hakkında daha fazla bilgi edinebilecek" dedi.

"Çin Komünist Partisi 20. Merkez Komitesi'nin yakın zamanda gerçekleştirilen 3. Genel Kurul Toplantısı'nda Çin'in

CIGG Başkan Yardımcısı Liu Dawei

reformları ve dışı açılmayı ilerletmeye ilişkin önemli kararlar aldığını hatırlatan Liu sözlerini şöyle sürdürdü: "Çin'in reformları kapsamlı bir şekilde derinleştirilmesi, çok yönlü Çin-Türkiye ilişkilerinin inşası için daha fazla fırsat getirecektir. Çin ve Türkiye hem yeni fırsatlar hem de zorluklarla karşı karşıya bulunuyor. Günümüzde karşımıza duvarlar örülüp, birbirimizle bağlarımızı koparmamız yönünde bazı durumlar çıkarılıyor. Bunlara karşı çıkmak için koordineli olmalı ve birlikte çalışmalıyız. Bunun için de birbirimizi iyi tanımalıyız. Bu açıdan Çin Devlet Başkanı Xi Jinping'in kaleme aldığı 'Çin'in Yönetimi' kitabı önemli bir rehberdir. Gelecekte yayıncılık ve medya alanlarındaki iş birliğini güçlendirip, Başkan Xi'nin diğer eserlerini de Türkçeye çevirip yayınlamaya devam edeceğiz."

Türkçeye çevirip yayınlamaya devam edeceğiz."

"KUŞAK VE YOL İKİ TARAF İÇİN DE YARARLI"

Forumun açılışında konuşan Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı Osman Boyraz ise Asya ve Avrupa arasında, Doğu-Batı güzergâhında yer alan ve üç ana koridordan biri olan Orta Koridor'un, Çin'den başlayarak Orta Asya ve Hazar bölgesini de kapsayacak şekilde Türkiye üzerinden Avrupa'ya bağladığını söyledi. Türkiye'nin uluslararası ticaret açısından ne kadar

önemli bir koridor olduğunun bilinciyle son 22 yılda ulaşım ve haberleşme altyapısına 277 milyar dolardan fazla yatırım gerçekleştirdiklerini ifade eden Boyraz şöyle devam etti: “Ülkemiz içindeki çok modlu ulaşım bağlantıları sağlamanın yanı sıra uluslararası koridorlar oluşturarak kıtalar arasında kesintisiz ve kaliteli ulaştırma altyapıları tesis etmek üzere de çok ciddi çalışmalar yapıyoruz. Bu noktada; Çin, Asya, Avrupa ve Orta Doğu’yu birbirine bağlayarak bir altyapı ve ulaşım ağı oluşturulmasını amaçlayan Kuşak ve Yol İnisiyatifi’ni de iki taraf için yararlı bir girişim olarak değerlendiriyoruz. Bu kapsamda Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan’ın oluşturduğu iş birliği temelinde hayata geçen Bakü -Tiflis – Kars (BTK) Demiryolu Hattı, demiryolu taşımacılığında yeni bir çağ başlattı. Çin-Türkiye arasında yaklaşık 8 bin 693 kilometrelik mesafe dikkate alındığında, denizyolu ile Çin’e 45 günde ulaşabilen yükler, artık çok daha kısa sürelerde ulaşıyor. Konteynerler Çin’den Türkiye’ye 12 günde, Çin’den Avrupa’ya ise 18 günde gidiyor. BTK demiryolu hattının hizmete girmesi, Çin-Avrupa arasındaki demiryolu yük trafiğinde Orta Koridor’un etkin olarak kullanılması olanağını sağladı.”

Her iki ülkenin ihracat ürünlerinin söz konusu demiryolu hattı üzerinden güvenle taşınmasının Türkiye-Çin arasındaki ticari ilişkilerin güçlenmesine katkı yaptığının altını çizen Boyraz, “Ancak biz bu taşımacılığı sadece ticari bir faaliyet olarak görmüyoruz. Bu taşımacılık Türkiye ile Çin arasındaki çok boyutlu ilişkilerin en önemli unsurlarından biri olmakta ve iki ülke arasındaki dostluk köprülerine yenilerini de eklemektedir. İlişkilerimizin geliştirilmesi konusunda önemli olan siyasi kararlılıktır ve her iki tarafta da bu siyasi kararlılığın olduğunu görmekteyiz. Önümüzdeki dönemlerde de başta ulaşım olmak üzere enerji, turizm ve sağlık gibi çeşitli sektörlerde ülkelerimiz arasında daha fazla iş birliğine gideceğimizi ve ülkelerimiz arasındaki dostluğun daha da güçleneceğini düşünüyorum” diye konuştu.

ÇİN HALK CUMHURİYETİ’NİN KURULUŞUNUN 75’İNCİ YILDÖNÜMÜ

Çin Halk Cumhuriyeti Türkiye Büyükelçisi Liu Shaobin ise açış konuşmasına bu yıl, Çin Halk Cumhuriyeti’nin kuruluşunun 75. Yıldönümü olduğunu belirterek başladı. Geçen süre içinde Çin Komünist Partisi’nin Çin halkını birleştirerek zorlukları aşmaya öncülük ettiğini belirten Liu şu bilgileri verdi: “Hızlı ekonomik gelişim ile uzun vadeli sosyal istikrar mucizeleri yaratıldı. Çin, dış dünyaya daha özgüvenli ve açık bir şekilde yaklaşıyor. Dışa açılma, Çin tarzı modernleşmenin en belirgin simgesidir. ‘Kuşak ve Yol’ Girişimi, dünya tarafından takdirle karşılanan bir uluslararası kamu ürünü ve dünyanın en büyük uluslararası iş birliği platformu haline geldi. ‘Kuşak ve Yol’ Girişimini ortaklaşa inşa etmek amacıyla 150’den fazla ülke ve 30’dan fazla uluslararası kuruluşla 230’dan fazla anlaşma yapan Çin’in dost çevresi giderek genişlemektedir. 2013-2023 yılları arasında, Çin ile ‘Kuşak ve Yol Girişimi’ne katılan ülkeler arasındaki toplam dış ticaret hacmi 21 trilyon doları, Çin’den söz konusu ülkelere yapılan toplam doğrudan yatırım ise 270 milyar doları aşmıştır.”

Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı Osman Boyraz

Çin Halk Cumhuriyeti Türkiye Büyükelçisi Liu Shaobin

ÇKP’nin 20. Merkez Komitesi’nin 3. Genel Kurul Toplantısı’nda reformun kapsamlı şekilde derinleştirilmesinin hızlandırılması kararının alındığını vurgulayan Liu, “Çin tarzı modernleşmeye güçlü bir ivme ve kurumsal güvence sağlandı. Bu durum Çin’in Türkiye dahil olmak üzere diğer ülkelerle karşılıklı yarar sağlayan iş birliklerinin derinleştirilmesi ve ortak kalkınmanın sağlanması için yeni fırsatlar yaratılacaktır. Bu yıl, Çin ile Türkiye arasında diplomatik ilişkilerin kurulmasının 53. yıldönümüdür. Günümüzde, iki ülke liderlerinin rehberliğinde Çin-Türkiye ilişkileri istikrarlı bir şekilde gelişmeye devam etmektedir. İki ülke arasındaki karşılıklı siyasi güven giderek pekişmekte, somut iş birlikleri güçlü bir şekilde sürdürülmekte, ‘Kuşak ve Yol’ girişimi sağlam adımlarla ilerlemekte ve Çin ile

Türk halkları arasındaki karşılıklı anlayış derinleşmeye devam etmektedir” diye ekledi.

“İLİŞKİLERİMİZ YENİ BİR DÖNEME GİRDİ”

Forumun açılışında bir konuşma yapan Turkuvaz Medya Grubu Marka ve Pazarlama Grup Başkanı Sinan Köksal ise sözlerine “Son yıllarda Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve Çin Cumhurbaşkanı Sayın Xi Jinping’in dirayetli önderliğiyle ilişkilerimiz yeni bir döneme girdi” diye başladı.

Köklü medeniyetlerin mirascısı olan Türkiye ve Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki yarım asrı aşan diplomatik ilişkilerin dünyada gerilimlerin tırmandığı bir dönemde giderek güçlendiğine dikkat çeken Köksal, “Küresel barış ve istikrara yönelik sınamaların giderek arttığı bu dönemde, Türkiye-Çin ilişkilerin her alanda güçlenmesi, bölgesel ve küresel istikrara büyük bir katkı sağlıyor. Kuşak ve Yol İnisiyatifi ile Orta Koridor Girişimi’nin uyumlaştırılması

Turkuvaz Medya Grubu Marka ve Pazarlama Grup Başkanı Sinan Köksal

PARA | ÖZEL BÖLÜM

Çin'in Yönetimi Kitabı artık Türkçe

Forumda Çin Devlet Başkanı Xi Jinping'in kaleme aldığı ve Turkuvas Kitap tarafından Türkçe'ye kazandırılan "Çin'in Yönetimi" kitabı da tanıtıldı. Kitabın tanıtımında bir konuşma yapan CIGG Yabancı Diller Yayıncılık Evi Başkanı Hu Kaimin, Türk bilgisi Yunus Emre ile Çin bilgisi Konfüçyüs'ün tanış olma, birbirini sevmeye konusunda önemli görüşleri olduğunu söyledi. Başkanlığını yaptığı Yabancı Diller Yayıncılık Evi'nin Çin'deki en eski uluslararası çeviri ve yayıncılık kuruluşu olduğunu anımsatan Hu, konuyla ilgili olarak şu bilgileri verdi: "Yayıncılık Evi'miz 70 yılı aşkın bir süredir kitapları Çin ve dünyaya iletişim

Soldan sağa: Sinan Köksal, Liu Dawei, Liu Shaobin ve Wei Xiaodong

kurmak için bir araç olarak kullanıyor. Temel isimiz, dünyanın yeni çağda Çin'i daha iyi anlamasına yardımcı olmaktır. Çinliler ile insanlar arasında karşılıklı öğrenmeyi ve insanlar arası bağlantıları teşvik ediyoruz. Türk okuyucuların çoğunun hâlâ Çin'i tanımadığına inanıyorum. Kitaplar ve okumak bu durumu değiştirmenin en ideal yolu olduğu gibi aynı zamanda en kolay ve hızlı yoldur. Burada açtığımız Çin temalı kitap sergimizin de asıl

amacı bu. Çin'i tanımak isteyen Türk okurlara öncelikle "Xi Jinping: Çin'in Yönetimi" kitabını okumalarını öneriyorum."

gelecek açısından iki ülke arasındaki iş birliğini daha da üst seviyelere taşıyacak bir rol oynayacaktır. Dergimiz China Today Türkiye, Çin'in daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacak çok geniş bir yelpazede içerik sunarak Çin ile ilgili bilgi sahibi olmak isteyenlere kılavuzluk ediyor. Biz bu iş birliğinin karşılıklı fayda sağlayacak platformlarda uzun yıllar sürmesini diliyoruz" diye devam etti.

İMZALAR ATILDI

Forumda "Kuşak ve Yol Girişimi ile Orta Koridor Girişimi'nin uyumlaştırılması konulu araştırma projesi için bir

Soldan sağa ayakta: Sinan Köksal, Liu Shaobin, Osman Boyraz, Liu Dawei ve Wei Xiaodong. Oturanlar: Sun Jingxin, Feride İnan ve Liu Jia

imza töreni yapıldı. Çin'in Türkiye Büyükelçisi Liu Shaobin, Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı Osman Boyraz, CIGG Başkan Yardımcısı Liu Dawei, Çin İstanbul Başkonsolosu Wei Xiaodong ile Turkuvas Medya Marka ve Pazarlama Grup Başkanı Sinan Köksal'ın şahitlik ettiği törende imzaları CIGG Çağdaş Çin ve Dünya Araştırmaları Akademisi Başkan Yardımcısı Sun Jingxin, TEPAV Merkezi Direktörü Feride İnan ve CIGG Avrupa ve Afrika Merkezi (China Today) Türk Yayın Bölümü Başkan Yardımcısı Liu Jia'dan oluşan temsilciler attı.

FORUMU YAN YİNG YÖNETTİ

İmza töreninin ardından CIGG Avrupa ve Afrika Merke-

zi Başkan Yardımcısı Yan Ying'in yönettiği "Yeni Dönemde Çin'deki Reformların Derinleştirilmesi ve Sundukları Fırsatlar" başlıklı panele Murat Kolbaşı, Feride İnan, Osman Zeki Gökçe, Hu Kaimin, Sun Jingxin ve Zhou Yanquan konuşmacı olarak katıldı.

Panelde ilk sözü alan Çin Yabancı Diller Yayıncılık Evi Başkanı Hu Kaimin, "Uzun bir değişim geçmişine sahip kadim medeniyetler ve İpek Yolu'nun her iki ucu birbirini özlüyor" diyerek sözlerine başladı.

"Çin'in reformları daha da kapsamlı bir şekilde derinleştirilmesi ve Çin tarzı modernleşmeyi teşvik etmesi, Çin-Türkiye iş birliğine kesinlikle yeni fırsatlar ve yeni içerik sağlayacaktır" diyen Hu Kaimin sözlerine şöyle devam etti:

"Günümüz dünyasında, bir yüzyılda görülmemiş büyük değişimler yaşanıyor, yerel çatışmalar ve calkantılar sık sık yaşanıyor ve küresel sorunlar yoğunlaşıyor. Ülkelerin, calkantılı uluslararası duruma ve medeniyetler arası değişime ortaklaşa istikrar ve pozitif enerji sağlamak için diyalogu ve iş birliğini acilen güçlendirmeleri gerekiyor."

ORTA KORİDOR'UN GÜÇLENMESİ KÜRESEL REFAHA KATKI SAĞLAYACAK

Hu Kaimin'in ardından söz alan SETA Vakfı Araştırmacısı ve Medipol Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Osman Zeki Gökçe, "Türkiye ve Çin arasında ekonomik konular temelinde gelişen ilişkilerde katedilen mesafe dikkat çekici" diyerek sözlerine başladı. "Türkiye'nin dünyanın ikinci en büyük ekonomisi Çin ile hali hazırda oldukça asimetrik olsa da 50 milyar dolar seviyelerine yaklaşan ticaret hacmi bizlere

Uzaklar yakınlaşıyor

DEİK Türkiye-Çin İş Konseyi Başkan Yardımcısı Murat Kolbaşı yaptığı konuşmada 2013'te ilan edilen Kuşak ve Yol İnisiyatifi'nin artık sadece iki kıtayı değil; 71 ülkeyi ticari, siyasi, her açıdan birbirine bağladığına işaret ederek "Orta Koridor'un üzerinde bulunan Türkiye'de, bugün bir köprü vazifesi görüyor. Çin'den kalkan trenler iki hafta içinde İzmit, Köseköy'e gelebiliyor. Sadece karayolu ile değil, havayolu ile de Çin'in altı farklı şehriden İstanbul'a bağlantı sağlanabiliyor. Karşılıklı yatırımlar ve ticaret ile ilişkiler gelişiyor. Doğu ile Batı yaklaşıyor, mesafeler kapanıyor "uzak" kelimesi artık düşüyor" dedi.

Kolbaşı sözlerine şöyle devam etti: "İki ülke olarak birbirimizi tanımamız, sivil toplum kuruluşları aracılığıyla kültürel, sosyal ve spor alanlarında yakınlaşmamız

gerekiyor. DEİK (Dış İlişkiler Ekonomik Kurulu) 1992'de Çin, 2011'de Hong Kong iş konseyini kurdu. Çin'in Türkiye'de kurulmuş iki derneği vardır. Bu tarz ortak platformlar artmalı, eyalet bazında çalışmalar yapılmalı, Ticaret Bakanlığımızın en son yaptığı gibi e-ticaret alanlarında da iş birlikleri geliştirilmeli. Üretim gücü yüksek iki ülke, rekabet yerine iş birlikleri yapabilme fırsat ve imkanlarını değerlendirmeli ve kültürel yakınlığı sağlamalı."

DEİK Türkiye-Çin İş Konseyi Başkan Yardımcısı Murat Kolbaşı

iki ülke arasında ilişkilerin sadece ticaretle sınırlı kalmayacağına ve ilerleyen dönemde ilişkilerin daha da derinleşmeye açık olduğuna işaret ediyor" diyen Gökçe sözlerine şöyle devam etti:

"Bu bağlamda Dışişleri Bakanımız Sayın Hakan Fidan'ın haziran ayında yapmış olduğu Çin ziyareti de bunun önemli bir göstergesi. Ticari ilişkilerdeki bu asimetrisinin bir kaygı oluşturmaması ve bu asimetrisinin iyileştirilmesi hususunda Sayın Büyükelçinin konuşmasında yapmış olduğu vurgu ve Çin tarafının da bu konuda göstermiş olduğu hassasiyet Türkiye tarafındaki çekinceleri azaltmada güzel bir mesajdır." SETA Vakfı Araştırmacısı ve Medipol Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Osman Zeki Gökçe, Türkiye'nin milli menfaatlerinin yanında insani değerleri de önceleyen dış politika hedeflerini gerçekleştirirken nitelikli ittifaklar geliştirme hususunda oldukça azimli olduğunu vurgulayarak "Küresel çapta şahit olduğumuz çatışmalar, insani ve ekonomik krizleri hiçbir ülkenin tek başına çözme şansı bulunmuyor. Bu sebeple oldukça çeşitlenen bu sorunların çözümünde geniş veya dar ölçekte ve ekonomik, siyasi ve güvenlik gibi farklı alanlarda ittifakların kurulması elzem. Türkiye'nin BRICS'e göstermiş olduğu ilgi de bu bağlamda okunmalı" dedi.

İLETİŞİM KANALLARI GELİŞTİRİLMELİ

Panelde söz alan CIG Çağdaş Çin ve Dünya Araştırmaları Akademisi Başkan Yardımcısı Sun Jingxin, TEPAV ile 5. Çin - Türkiye İletişim Formu vesilesiyle imzaladıkları Kuşak ve Yol Girişimi ile Orta Koridor Girişimi'nin uyumlaştırılması konulu araştırma projesinin önemine dikkat çekerek bu iş birliğinin iki projenin uyumlaştırılmasının iki ülke açısından önemli fırsatlar oluşturacağına inandığını ifade etti. Başta İstanbul olmak üzere Türkiye'nin Çin'de özellikle gençler arasında en çok gidilmek istenilen ülkeler sıralamasında en üst sıralarda olduğunu da belirten Sun Jingxin sözlerini "İletişim güçlendirilmeli, iletişim kanalları geliştirilmeli" diyerek bitirdi.

CIG Çağdaş Çin ve Dünya Araştırmaları Akademisi Başkan Yardımcısı Sun Jingxin

ORTA KORIDOR ARTIK KRİTİK BİR AKTÖR

TEPAV Merkez Direktörü Feride İnan ise jeoekonomik parçalanma riskleri ve iklim değişikliği gibi diğer ulusötesi tehditlerle dolu yeni bir küreselleşme dönemine girildiğini bu bağlamda Çin-Türkiye ilişkilerinde iki önemli konunun önem kazandığına işaret etti. "Çin Türkiye'nin sanayi gücünden ve

Avrupa'ya olan yakınlığından yararlanıyor mu?" sorusunu soran İnan, "Çin, Türkiye'nin sanayi yeteneklerinden yararlanma potansiyeline sahip, özellikle de Çin'in AB ile yaptığı geniş çaplı ticaret düşünüldüğünde, Türkiye'nin üretim alanında güçlü yönlerine rağmen, Çin'in Türkiye'ye doğrudan yabancı yatırımları nispeten düşük kalıyor" dedi.

İkinci olarak Orta Koridor'un stratejik bir fırsat olduğunu söyleyen İnan, 2018 yılında, TEPAV'da Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi'nin Türkiye'nin Orta Koridor vizyonu ile nasıl örtüştüğüne dair bir araştırma yaptıklarını hatırlatarak "Araştırmamızın ana bulgularından biri, Güney Kafkasya'daki aktörlerin, Çin yatırımlarını ekonomilerindeki geleneksel Batı-Rusya hakimiyetinden kurtulmanın bir yolu olarak görmeleri idi. Bugün, Orta Koridor'un gelişimi, alternatif güzergahlara olan artan ticaret talebiyle daha da hız kazanmıştır. Kuzey Koridorunun ana kara bağlantı seçeneği olarak tamamen yerini alması beklenmese de kıtalararası kara ticaretinin bir kısmını zaten çekmiş durumda ve daha fazla trafiği çekme potansiyeline sahiptir" dedi.

TEPAV Merkez Direktörü Feride İnan

TÜRK EKONOMİSİNE DAHA FAZLA KATKI SAĞLAYACAĞIZ

Çin Sanayi ve İş Adamları Derneği Başkanı Zhou Yanquan ise sözlerine "Çin, reformların kapsamlı bir şekilde derinleştirildiği ve dış açılmanın genişletildiği kritik bir dönemden geçiyor" diyerek başladı. "Geçen birkaç yılda Çin tarafından finanse edilen işletmeler, Türkiye'deki yatırım ve iş faaliyetlerinde dikkat çekici sonuçlar elde etti. Birçok iş birliği projesinin sorunsuz ilerlemesine tanık olduk, aynı zamanda Türk hükümetinin ve halkının heyecanını ve desteğini hissettik" diyen Yanquan, sözlerine şöyle devam etti:

"Çin tarafından finanse edilen işletmelerimiz geleceğe yönelik olarak karşılıklı yarar ve kazan-kazan ilkesine bağlı kalmaya, Türk ortaklarla iş birliğini derinleştirmeye ve daha geniş bir pazar alanını ortaklaşa keşfetmeye devam edecek. Türkiye'nin altyapı inşası, enerji kaynaklarının geliştirilmesi, tarımsal iş birlikleri, turizm ve kültür ve diğer alanlarda aktif olarak yer alarak, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal kalkınmasına daha fazla katkı sağlayacağız."

Çin Sanayi ve İş Adamları Derneği Başkanı Zhou Yanquan